

Organizacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolu.

Zasady organizowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej określa rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

Poniższy materiał przedstawia zasady organizowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolu oraz określa zadania organizatorów tego procesu.

Celem organizowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej (§ 2 ust. 1 rozporządzenia) jest wsparcie potencjału rozwojowego dziecka i stwarzanie warunków do jego aktywnego i pełnego uczestnictwa w życiu przedszkola oraz w środowisku społecznym.

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna polega na rozpoznawaniu i zaspakajaniu indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych dziecka oraz rozpoznawaniu jego indywidualnych możliwości psychofizycznych, z uwzględnieniem czynników środowiskowych wpływających na funkcjonowanie dziecka w przedszkolu.

Pomoc może być udzielana dzieciom:

- niepełnosprawnym,
- niedostosowanym społecznie,
- zagrożonym niedostosowaniem społecznym,
- z zaburzeniami zachowania lub emocji,
- szczególnie uzdolnionym,
- ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się,
- z deficytami kompetencji i zaburzeniami sprawności językowych,
- chorym przewlekle,
- będącym w sytuacji kryzysowej lub traumatycznej,
- doznającym niepowodzeń edukacyjnych,
- zaniedbanym środowiskowo ze względu na sytuację bytową dziecka i jego rodziny, sposób spędzania czasu wolnego i kontakty środowiskowe,
- mającym trudności adaptacyjne związane z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego, w tym związane z wcześniejszym kształceniem za granicą.

Wśród osób uprawnionych do inicjowania udzielania dzieciom pomocy znajdują się:

- rodzice dziecka,
- dyrektor przedszkola,
- nauczyciele, wychowawcy grupy wychowawczej lub specjaliści, prowadzący zajęcia z dzieckiem,
- poradnie,
- pomoc nauczyciela,
- pracownik socjalny,

- asystent rodziny,
- kurator sądowy,
- organizacje pozarządowe i inne instytucje lub podmioty działające na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży.

Organizowane w przedszkolu/szkole formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej określone zostały w § 6 ust. 1 pkt. 1–4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach:

- 1) zajęcia rozwijające uzdolnienia (organizowane dla dzieci/uczniów szczególnie uzdolnionych; liczba uczestników zajęć nie może przekraczać 8),
- 2) zajęcia specjalistyczne:
 - korekcyjno-kompensacyjne (organizowane dla dzieci/uczniów z zaburzeniami i odchyleniami rozwojowymi, w tym specyficznymi trudnościami w uczeniu się; liczba uczestników zajęć nie może przekraczać 5),
 - logopedyczne (organizowane dla dzieci/uczniów z deficytami kompetencji i zaburzeniami sprawności językowych; liczba uczestników zajęć nie może przekraczać 4),
 - rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne (organizowane dla dzieci/uczniów przejawiających trudności w funkcjonowaniu społecznym; liczba uczestników zajęć nie może przekraczać 10, chyba że zwiększenie liczby uczestników jest uzasadnione potrzebami dzieci/uczniów),
 - inne zajęcia o charakterze terapeutycznym (organizowane dla dzieci/uczniów z zaburzeniami i odchyleniami rozwojowymi, mających problemy w funkcjonowaniu w przedszkolu/szkole oraz z aktywnym i pełnym uczestnictwem w życiu przedszkola/szkoły; liczba uczestników zajęć nie może przekraczać 10),
- 3) zindywidualizowana ścieżka realizacji obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego / kształcenia,
- 4) porady i konsultacje

Organizowane w przedszkolu formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej określone zostały w § 6 ust. 2 pkt. 1–9 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach:

- klasy terapeutyczne,
- zajęcia rozwijające uzdolnienia,
- zajęcia rozwijające umiejętności uczenia się,
- zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze,
- zajęcia specjalistyczne: korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne, inne zajęcia o charakterze terapeutycznym,
- zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu – w przypadku uczniów szkół podstawowych oraz uczniów szkół ponadpodstawowych,
- zindywidualizowana ścieżka kształcenia,
- porady i konsultacje,

– warsztaty.

Realizowana w przedszkolu pomoc powinna się odbywać w trakcie bieżącej pracy z dzieckiem oraz poprzez zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów, w szczególności psychologów, pedagogów, pedagogów specjalnych, logopedów, doradców zawodowych i terapeutów pedagogicznych (§ 6 ust. 2 pkt. 1–9 rozporządzenia).

Specjaliści udzielający dzieciom/uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej zobowiązani są do udzielania również wsparcia nauczycielom pracującym z dziećmi/uczniami w zakresie rozpoznawania ich indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych. Rozpoznanie potrzeb ma na celu określenie mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień oraz przyczyn niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu dziecka/ucznia, w tym barier i ograniczeń utrudniających dziecku/uczniowi funkcjonowanie i uczestnictwo w życiu przedszkola.

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna udzielana jest również rodzicom oraz nauczycielom. Polega na wspieraniu rodziców i nauczycieli w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i dydaktycznych oraz rozwijaniu ich umiejętności wychowawczych w celu zwiększenia efektywności pomocy udzielanej dzieciom.

Odpowiedzialny za ustalanie form udzielanej pomocy, okresu jej udzielania oraz wymiaru godzin, w których poszczególne formy będą realizowane, jest dyrektor przedszkola/szkoły. Podczas ustalania wymiaru poszczególnych form udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej (§ 20 ust. 5) powinien on uwzględnić wymiar godzin ustalony dla poszczególnych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

W przypadku braku poprawy funkcjonowania dziecka w przedszkolu / ucznia w szkole, mimo udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej, dyrektor przedszkola/szkoły, za zgodą rodziców dziecka/ucznia, występuje do publicznej poradni z wnioskiem o przeprowadzenie diagnozy i wskazanie sposobu rozwiązania problemu dziecka/ucznia (§ 20 ust. 11).

Zgodnie z § 20 ust. 12 rozporządzenia wnioski o przeprowadzenie diagnozy i wskazanie sposobu rozwiązania problemu dziecka zawiera informacje o:

- 1) rozpoznanych indywidualnych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych, możliwościach psychofizycznych dziecka/ucznia oraz jego potencjale rozwojowym,
- 2) występujących trudnościach w funkcjonowaniu dziecka w przedszkolu / ucznia w szkole lub szczególnych uzdolnieniach,
- 3) działaniach podjętych przez nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i specjalistów w celu poprawy funkcjonowania dziecka w przedszkolu / ucznia w szkole, formach pomocy psychologiczno-pedagogicznej udzielanej w przedszkolu/szkole, okresie ich udzielania oraz efektach podjętych działań i udzielanej pomocy,
- 4) wnioskach dotyczących dalszych działań mających na celu poprawę funkcjonowania dziecka/ucznia, o których mowa w ust. 9 rozporządzenia.

Jedną z form pomocy psychologiczno-pedagogicznej organizowanej dla dzieci/uczniów, które/którzy mogą uczęszczać do przedszkola/szkoły, ale ze względu na trudności w funkcjonowaniu wynikające w szczególności ze stanu zdrowia nie mogą realizować wszystkich zajęć wychowania przedszkolnego / zajęć edukacyjnych wspólnie z oddziałem przedszkolnym/szkolnym i wymagają dostosowania organizacji procesu nauczania do ich specjalnych potrzeb edukacyjnych, jest zindywidualizowana ścieżka realizacji obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego / zindywidualizowana ścieżka kształcenia (§ 12 rozporządzenia).

Realizacja zindywidualizowanej ścieżki odbywa się na wniosek rodziców dziecka.

Zindywidualizowana ścieżka obejmuje wszystkie zajęcia wychowania przedszkolnego, które są realizowane:

- wspólnie z oddziałem przedszkolnym,
- indywidualnie z dzieckiem.

Objęcie dziecka/ucznia zindywidualizowaną ścieżką wymaga opinii publicznej poradni, z której wynika potrzeba objęcia dziecka/ucznia pomocą w tej formie.

Do wniosku o wydanie opinii poradni rodzice dołączają:

- dokumentację określającą trudności dziecka/ucznia w funkcjonowaniu w przedszkolu/szkole,
- w przypadku objęcia dziecka/ucznia zindywidualizowaną ścieżką ze względu na stan jego zdrowia – dokumentację określającą wpływ przebiegu choroby na funkcjonowanie dziecka w przedszkolu / ucznia w szkole i ograniczenia, w wyniku których występują trudności w jego udziale we wspólnych zajęciach,
- w przypadku gdy dziecko/uczeń uczęszcza do przedszkola/szkoły – opinię o funkcjonowaniu dziecka w przedszkolu / ucznia w szkole sporządzoną przez nauczycieli i specjalistów prowadzących z nim zajęcia.

Organizowanie tej formy pomocy może odbywać się tylko na podstawie opinii publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej. Poradnia przeprowadza pogłębioną diagnozę funkcjonowania dziecka/ucznia, wskazując:

- w jakim zakresie dziecko/uczeń nie może brać udziału w zajęciach wychowania przedszkolnego / szkolnych wspólnie z oddziałem przedszkolnym / klasą,
- okres, w jakim dziecko/uczeń ma być objęte/-ty zindywidualizowaną ścieżką (nie dłużej niż rok szkolny),
- działania, jakie powinny być podejmowane w celu usunięcia barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie dziecka/ucznia i jego uczestnictwo w życiu przedszkola/szkoły.

Dziecko/uczeń objęte/-ty zindywidualizowaną ścieżką realizuje w przedszkolu/szkole programy wychowania przedszkolnego / programy nauczania z dostosowaniem metod i form

ich realizacji do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dziecka/ucznia, w szczególności jego potrzeb wynikających ze stanu zdrowia.

Dyrektor przedszkola/szkoły ustala tygodniowy wymiar godzin zajęć wychowania przedszkolnego / zajęć edukacyjnych realizowanych indywidualnie z dzieckiem/ucniem, uwzględniając w nich konieczność realizacji podstawy programowej wychowania przedszkolnego / podstawy programowej kształcenia ogólnego lub podstawy programowej kształcenia w zawodzie szkolnictwa branżowego. Ustalenie wymiaru godzin odbywa się na wniosek rodziców, z uwzględnieniem opinii poradni.

Zindywidualizowana ścieżka nie może być organizowana dla dzieci/uczniów:

- objętych kształceniem specjalnym,
- objętych indywidualnym obowiązkowym rocznym przygotowaniem przedszkolnym.

Zajęcia pomocy psychologiczno-pedagogicznej organizuje się przy wykorzystaniu aktywizujących metod pracy. Nauczyciele prowadzący zajęcia z dzieckiem/ucniem objętym zindywidualizowaną ścieżką podejmują działania ukierunkowane na poprawę jego funkcjonowania w przedszkolu/szkole.

Wychowawca lub dyrektor oraz nauczyciele i specjaliści, planując udzielanie dziecku/ucniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej, współpracują z rodzicami dziecka/ucznia, w zależności od potrzeb, oraz z innymi podmiotami, z inicjatywy których pomoc może być organizowana.

Dziecko/uczeń mające/-cy opinię o zindywidualizowanej ścieżce kształcenia zawsze uczestniczy w zajęciach z grupą oraz w zajęciach indywidualnych (w zakresie i proporcjach zgodnych z opinią poradni).

Opracowanie: Elżbieta Bukowiecka-Górny

Podstawa prawna:

- rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1798).